

A Sopronban használatos lövér elnevezés lehetséges eredetéről

Sopronban egy városrész nevének, a Lővéreknek, mind a mai napig nem kutattuk fel érdemben az eredetét. Ezt a Lővérek alakot, amelyben tehát hosszú ő hang és utána é hang van, tulajdonképpen senki sem vizsgálta etimológiailag, keletkezéstörténetileg. Ha csak a közkézen forgó, de tudományos színvonalú lexikonokat tekintjük meg, azok alábbi idézeteiből is látható, hogy ebben az alakjában nem is jelent meg alappublikáció formájában.

A RÉVAI NAGY LEXIKONA csupán a következő, idevágónak tekinthető, két kis szócikket adja:

Lövér, kisk. Maros-Torda vmegye régeni felső j.-ban, (1910) 808 oláh lak., u.p. és u.t. Marosvécs.

Lövér (Lueriu), Maros-Torda vm. (Tr.R.)

Az 1940-ben megjelent ÚJ IDŐK LEXIKONA a következő két szócikket közli az elnevezéssel kapcsolatban.

Lövér (Lueriu), marostorda-megyei község, Tr. óta Romániához tart. (1930. 806 lak.)

Lövér, a nyilas lövészek (latinul *sagittarii*) neve középkori nyelvünkben. Emléküket egyes helynevek őrzik, így a Sopron Ny.-i erdős határában települt bessenyő L.-ek hajdani szálláshelye után mai is L.-nek nevezik az ottani nyaralótelepet s azon belül az egyes kertés villákat. A középkori nevet hosszú időn át a német *Löwer* szó kiszorította, de újabb nyelvészeti kutatások eredményeképpen ma ismét a régi név használatos.

Az ÚJ MAGYAR LEXIKON, amely 1962-ben jelent meg, a következőt mondja:

Lövér, *Lőverek*, német *Löwer*: Sopron D-i és DNY-i környékének erdős, kertés, gyümölcsös (főleg szelídgesztenyés) lejtői. Az ország egyik legszebb szubalpin nyaraló- és üdülőhelye (szanatórium, SZOT-üdülők, hegyi strandfürdő), egyben villatelepülés, gondozott autó- és sétatutakkal. A 11-12. sz.-ban idetelepített besenyő nyilas lövészekről („lövérek”-ről) nevezték el.

Tehát egyik lexikon-cikkben sincsen úgy megjelenítve, hogy hosszú ő, s mellette é hang volna irandó, illetve ejtendő.

Hazai kultúrtörténetünk számos példája is mutatja, hogy az 1789 után egyre inkább egységesülő francia nyelv - a népek számára példaként szolgáló francia politikai események következtében - mekkora jelentőséget nyert egész Európában. Nem csupán a diplomácia nyelveként lett általánosan használt nyelv, hanem a felvilágosodás eszméit hordozó magasabb műveltségi területek munkálói is

elsajátították, használták. Aztán, mint minden magasabb rendű szokás, a francia nyelv használata is divattá lett, tehát a művelt, vagy éppen csak műveltséget mutatni vágyó középosztály tagja is szükségét érezte, hogy így biztassa szomszédját: Allons enfants de la patrie...

A XIX. század végére már meglehetősen általános volt a soproni polgári családok körében is a francia nyelv használata. Ha nem is folyamatos konverzáció formájában, de szólások, közmondások „bedobásában” mindenképpen. Jól esett a megnyert per után odaszólni az ellenfélnek: Rira bien qui rira la dernier.

Így aztán természetes lett, hogy a lexikon szerint „Sopron D-i és DNY-i környékének erdős, kertes, gyümölcsös (főleg szelídgesztenyés) lejtői” **le vert** néven említődtek.

Le vert, azaz **a zöld**. Hímnemű főnévi értelemben.

Valóban, mi más az erdős, kertes hely a városi ember számára, mint **a zöld**? Kimegyünk a zöldbe...

Le vert kiejtése: lövè:r. Majdnem pontosan úgy, ahogyan a soproni ember ma is mondja. Nem lővér!

Az elnevezés használatát csak megerősíti például az is, hogy **le versant** azt jelenti, **hegyoldal, lejtő**.

Vagyis, ha valaki valóban folyamatosan is tudott francia nyelven beszélni, s éppen azt magyarázta vendégének, hogy kertje a hegyoldalban van, s kinyújtott karjával mutatta a lövereket, akkor a mellettük elmenő egyszerű kislembert, aki bár a beszélgetést nem értette, de kihallotta belőle a lövér szót, s tovább erősödött benne az elnevezés.

Mai **lővér**-ünk tehát így vette eredetét abból az egyszerű tényből, hogy Sopron **zöld hegyoldala**, s Napoleon után pedig **chic** volt franciául beszélünk.

Mérvételek